

Interpellationssvar

Dnr 17KS526-4
2018-02-08

Kommunfullmäktige

Svar på Interpellation (S) - Studiehundledning på modersmål

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 27 november 2017, väckte Kristina Hellström (S) följande interpellation.

”Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr11 förordningen (SKOLFS 2010:37) ska undervisningen främja lärandet och kunskapsutvecklingen genom att utgå från elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

En elev som inte klarar att följa undervisningen på svenska har rätt att få stöd i form av studiehundledning på sitt modersmål, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen.

Bestämmelser om studiehundledning på modersmålet

Studiehundledning på modersmålet regleras i 5 kap. 4 § skolförordningen:

En elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehundledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Skolinspektionens granskning av utbildning för nyanlända elever visar att många av de skolor som har kvalitetsgranskats uppvisar allvarliga brister i sitt sätt att hantera denna hundledning. Kompetensen kring studiehundledning på modersmålet varierar, likaså hur man praktiskt arbetar med studiehundledningen. När hundledningen som erbjuds är av god kvalitet är det en viktig stödinsats för den elev som behöver det.

Framgångsfaktorer för studiehundledning på modersmålet är

- att man först bedömer elevens språk- och ämneskunskaper,
- att insatserna anpassas efter elevens förutsättningar och behov,
- att skolan har kompetens om flerspråkighet,
- att studiehundledaren och elevens lärare samverkar, och

- att undervisning ges växelvis på elevens modersmål och på svenska, för att eleven ska utveckla verktyg för sitt eget lärande.

En elev kan behöva få studiehandledning under en eller flera terminer, beroende på hur komplext ämnesspråket är och hur elevens förkunskaper och kunskapsutveckling ser ut. Om studiehandledningen ska bli effektiv är det viktigt att eleven får den regelbundet och att arbetsformerna i den varierar efter elevens behov.

Ovanstående information finns att läsa på Skolverkets hemsida <https://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nyanlandas-larande/studiehandledning-1.205961> samt i skriften "Studiehandledning på modersmål - att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever.

Med anledning av ovanstående vill jag ställa följande frågor till ordföranden i Utbildningsnämnden:

1. Hur säkerställer utbildningsnämnden att de som ska få studiehandledning enl. styrdokument får det?
2. Hur säkerställer utbildningsnämnden att insatserna anpassas efter elevens förutsättningar, behov och att skolan har kompetens om flerspråkighet?
3. Utifrån vilka kriterier tilldelas medel till studiehandledning till respektive skolenhet och är dessa pengar öronmärkta?
4. Finns det några besparingskrav på resurserna till studiehandledning?
5. Hur organiseras undervisningen?
6. Finns det några centrala riktlinjer hur organisering av undervisning i studiehandledning ska ske?
7. Finns det någon gräns för hur länge en elev kan få studiehandledning? (ex visst antal år i Sverige).
8. Hur gör man för att studiehandledning ska fungera i praktiken, om det inte finns någon tillgänglig studiehandledare på skolan?

Evelyn Klöverstedt (L), Utbildningsnämndens ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Svar på fråga 1

Kartläggningen och bedömning av nyanlända sker enligt Skollagen 3 kap 12 §. Varje enskild skolenhet ansvar för att eleven får det stöd den behöver. Utifrån detta följer Utbildningsnämnden upp betygsresultat på en övergripande nivå samt utifrån rektors och verksamhetschefs analyser vilka baseras på återkommande resultatdialoger.

Svar på fråga 2

Utbildning Gävle tillsatte 2016 en utredning, som undersökte läget och lämnade förbättringsförslag kring modersmålsundervisning och studiehandledning. I rapporten tas bland annat utmaningar upp, gällande svårigheter att rekrytera studiehandledare med godtagbara ämneskunskaper till grundskola åk 7–9 och gymnasieskola. Samar-bete ämneslärare – modersmålslärare – studiehandledare är svårt att få till stånd. Olika schematider och att lärare är anställda av olika chefer kan vara hinder. Studiehandledningen behandlas inte som en stödinsats utan som en extra resurs för eleven eller klassen. Samt att Gävle kommuns krav på heltidsanställningar gör det svårt att få ihop heltidstjänster.

Utifrån utredningens förslag infördes en ny gemensam organisation, benämnd modersmålsenheten från och med läsåret 2017/18. Upp-draget för modersmålsenheten är bland annat rekrytering av studie-handledare och samverkan med de olika skolenheterna. Någon sko-lenhet har också egna anställda studiehandledare.

Svar på fråga 3

Kostnader för studiehandledningen hanteras inom ramen för elev-peng eller programpeng och strukturbidrag. Elevens rektor är ansvarig och fördelar resurser. Skolenheterna köper tjänsten från modersmålsenheten.

Svar på fråga 4

Det finns inga särskilda besparingskrav avseende studiehandledning utöver Utbildningsnämndens generella effektiviseringskrav i årsbudgeten.

Svar på fråga 5

Studiehandledare arbetar på uppdrag av skolan. Men som tidigare angivits så kan det vara svårt att schematekniskt få till en samplanering med undervisande lärare. Det finns påbörjade försök att dela ämnesplaneringen via systemet One Note, vilket förbättrar möjligheter för studiehandledare att ha koll på undervisningsinnehållet i elevernas lektioner.

Fjärrundervisning via Skype används redan nu inom språken nordsamiska och meänkieli och är ett utvecklingsområde. Ambitionen är att utöka fjärrundervisningen i syfte att bättre kunna tillgodose elevers behov inom regionen och då speciellt inom de ”mindre” språken. De allra flesta studiehandledare arbetar även som modersmålslärare. Heltidsbeslutet omöjliggör eller försvårar anställningar av deltids studiehandledare. Konsekvensen här är att det blir mycket svårare att tillgodose elevernas behov av studiehandledning.

Sedan höstterminen 2017 är studiehandledare/modersmåslärare i Utbildning Gävle organiserade tillsammans i modersmålsenheten med större möjlighet till ett helhetsgrepp.

Svar på fråga 6

Nej, det finns inga centrala riktlinjer kring detta.

Svar på fråga 7

Nej, det sätts inga gränser utifrån tid utan det är behovet som styr.

Svar på fråga 8

För att få det att fungera i praktiken så försöker man rekrytera inom skolenheten eller genom den centrala enheten.

Övergripande så pågår ett brett utvecklingsarbete inom modersmåls-enheten både avseende studiehandledning och modersmålsundervisning utifrån ett helhetstänk. Då denna undervisning är lagstyrd så är det primärt ingen ekonomisk fråga utan en fråga utifrån att det råder en stor brist på personer med relevant ämneskompetens. Inom vissa språk och ämnen saknas det helt, då i synnerhet i de högre års-kurserna. I övrigt sker lösningar även utifrån svaret under fråga fem.

Med detta anser jag interpellationen besvarad.

Evelyn Klöverstedt (L)